

Uppföljning gemensam granskning 2025 – välfärdsbrott

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Inledning	4
Gemensam granskning - välfärdsbrott	5
Risk: Välfärdsbrottslighet.....	5
Granskning: Välfärdsbrottslighet	5
Välfärdsbrottslighet	8
Hur arbetar nämnden i stort med att motverka välfärdsbrottslighet?	8
Vilka risker inom de områden som handlingsplanen omfattar (enskilda, företag och föreningar, inköp och upphandling, otillåten påverkan och interna oegentligheter) har nämndens verksamheter identifierat och hanterat sedan handlingsplanen beslutades 2020?	9
Otillåten påverkan.....	9
Interna oegentligheter.....	10
Inköp och upphandling	12
Enskilda huvudmän	12
Hur har nämndens arbete inom området med att motverka välfärdsbrott utvecklats sedan handlingsplanen beslutades 2020?.....	13
Hur delar nämndens verksamheter information med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?	15
Hur inhämtar nämndens verksamheter information från andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?	15
Vad upplever nämnden som de stora utmaningarna i arbetet med att förebygga välfärdsbrott?.....	16
Med vilka och hur samverkar nämnden med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer i arbetet med att förebygga, kunskapsutveckla och kontrollera.....	16

Med vilka andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer ser nämnden ett behov av att utveckla samverkan i arbetet med att förebygga, kunskapsutveckla och kontrollera17

Vilka funktioner/verksamheter inom nämndens uppdrag har identifierats som särskilt betydande i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?.....17

Hur skattar nämnden sammantaget det egna arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?18

Inledning

Intern kontroll är en del i Malmö stads utvecklings- och kvalitetsarbete. En god intern kontroll innebär att det finns ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner att följa, samt fokuserar på att hantera de viktigaste riskerna. Den bidrar till att det finns rättvisande redovisning, bra information om verksamheten samt skydd mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar. En god intern kontroll kännetecknas även av att åtgärder och kontroller införs för att hantera identifierade risker.

Det årliga internkontrollarbetet utgörs av återkommande aktiviteter där den interna kontrollen planeras, genomförs, följs upp och analyseras:

1. riskanalys
2. upprätta internkontrollplan
3. genomförande och rapportering av granskningar och direktåtgärder
4. rapportering till nämnden och kommunstyrelsen
5. årlig utvärdering av nämndens interna kontroll
6. revidering av nämndens regler och anvisningar för intern kontroll.

Ur riskanalysarbetet har det prioriterats ett antal risker som granskas vidare under året för att få bättre underlag om åtgärder behöver sättas in. Ett antal av riskerna är kommungemensamma och beslutade av kommunstyrelsen. Förskoleförvaltningen rapporterar granskningsresultat löpande under året.

Detta är en rapport från en av de kommungemensamma granskningarna enligt förskolenämndens internkontrollplan för 2025.

Gemensam granskning - välfärdsbrott

Risk: Välfärdsbrottslighet

Beskrivning av risk

Risk för att kommunen betalar ut pengar på felaktiga grunder, på grund av bristande riskmedvetenhet utifrån att området är brett och komplext, vilket leder till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.

Granskning: Välfärdsbrottslighet

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att undersöka om Malmö stad - stadens förvaltningar och bolag - har ett ändamålsenligt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder, och helägda bolag i tillämpliga delar.

Granskningsmetod:

Granskningen genomförs genom allmänna och specifika frågor om nämndernas arbete med att motverka välfärdsbrottslighet, kompletterat med en mindre självskattning. Granskningsanvisning finns som separat dokument.

Resultat

Malmö stads övergripande arbete med att motverka välfärdsbrottslighet utgår från den handlingsplan som kommunstyrelsen beslutade om år 2020. Förskolenämnden omfattas av två områden i handlingsplanen men bedriver även ett arbete för att motverka och förebygga välfärdsbrott kopplat till enskilda huvudmän.

Hur gick det och varför blev det så?

Malmö stads handlingsplan har varit en viktig utgångspunkt i nämndens arbete med välfärdsbrottslighet. Det kommungemensamma fokuset är strategiskt och har bidragit med viktigt stöd. Genomlysningen av nämndens arbete kopplat till denna granskning ger flera exempel på utveckling av både hantering av risker och förebyggande insatser.

Sammantaget visar granskningen att förskolenämnden bedriver ett systematiskt arbete för att på olika sätt motverka välfärdsbrott och att arbetet har förstärkts under de senaste åren. I granskningen har nämnden gjort en skattning av det egna arbetet utifrån att förebygga, kunskapsutveckla, samverka och kontrollera. Arbetet bedöms som

tillfredsställande med undantag för området kunskapsutveckla som bedöms som ett förbättringsområde.

När det gäller att **förebygga** välfärdsbrottslighet har nämnden utformat olika former av strukturer för förebyggande arbete och stöd. Det handlar exempelvis om riktlinjer och rutiner för områden såsom direktupphandling, inköp, utbetalning av bidrag till fristående verksamheter, otillåten påverkan och interna oegentligheter. Granskningen visar på en strävan efter att det ska vara lätt att göra rätt och att förbättra möjligheterna att upptäcka fel. Här ingår bland annat ett utvecklingsarbete kring inrapportering av barn som genererar ekonomisk ersättning till enskilda huvudmän. Inrapporteringen sker numera via en e-tjänst och motverkar att bidrag för inskrivna barn utbetalas på felaktiga grunder.

Granskningen visar på flera exempel på kompetensutvecklande insatser som genomförts i syfte att motverka välfärdsbrott. Områden såsom otillåten påverkan, interna oegentligheter och bisysslor ingår numera i introduktionen av nyanställda. En av utmaningarna i nämndens arbete är att säkerställa att chefer och medarbetare har den information och kunskap som de behöver. I detta sammanhang är en systematik för kommunikation och kontinuerlig dialog ett utvecklingsområde. Det handlar också om att säkerställa följsamheten och implementeringen av nya styrdokument och arbetssätt. **Kunskapsutveckling** bedöms därmed vara ett förbättringsområde.

Förskolenämndens verksamhet **samverkar** på olika sätt inom staden och med andra kommuner. Stadens nätverk kring till exempel ekonomi, inköp, upphandling, visselblåsarfunktionen och intern kontroll är centrala samverkansarenor för utbyte av erfarenheter. Tillsammans med de andra storstäderna sker utbyte kring välfärdsbrott kopplat till tillsynsområdet och myndighetsutövningen. När det gäller arbetet med att förebygga och kontrollera sker olika former av samverkan vid framtagandet av exempelvis nya riktlinjer och rutiner i staden.

Nämndens arbete med att motverka välfärdsbrottslighet utifrån området **kontrollera** bedöms som tillfredsställande. Bedömningen baseras på arbetet med intern kontroll och inbyggda kontroller. I nämndens arbete med intern kontroll ingår flera risker som kopplar till välfärdsbrottslighet och nämnden har återkommande hanterat flera av riskerna i internkontrollplanen. De inbyggda kontrollerna ingår i olika arbetsprocesser och hjälper till att upprätthålla en god intern kontroll och motverka välfärdsbrottslighet. Tillsynen av enskilda huvudmän är ett annat exempel då en ny typ av tillsyn gör det möjligt att särskilt granska inskrivning och utskrivning av barn.

Hur påverkar resultatet nämndens fortsatta arbete på området?

Nämndens fortsatta utvecklingsarbete handlar främst om att säkerställa att chefer och medarbetare har den information och kunskap som de behöver för att motverka välfärdsbrottslighet samt att säkerställa implementering och följsamhet till nya styrdokument och arbetssätt. En fortsatt utveckling av

nämndens internkontrollarbete bedöms också som viktigt. Det handlar främst om att öka förståelsen för intern kontroll, utveckla arbetet med riskanalyser samt säkerställa att granskningsresultat sprids inom nämndens verksamheter.

Förslag på kommungemensamma åtgärder

Utifrån granskningsresultatet föreslås tre kommungemensamma förbättringsåtgärder:

- Utredda förutsättningarna för bakgrundskontroller vid rekrytering. Detta utifrån att det finns arbetsuppgifter där riskerna är större och konsekvenserna kan bli mer omfattande kopplat till oegentligheter och otillåten påverkan.
- Uppdatera HR-systemet för att kunna registrera genomförda kontroller av arbets- och uppehållstillstånd tillsammans med giltighetsdatum inför anställning.
- Skapa en digital hantering av anmälan om bisyssla.

Välfärdsbrottslighet

Hur arbetar nämnden i stort med att motverka välfärdsbrottslighet?

Intern kontroll är basen i förskolenämndens arbete med att motverka välfärdsbrottslighet. Arbetet omfattar nämndens internkontrollplan och de riskanalyser som ligger till grund för planen såväl som inbyggda kontroller.

I nämndens riskanalys ingår flera risker som kopplar till välfärdsbrottslighet. För varje risk görs årliga riskvärderingar och granskningen visar att nämnden återkommande hanterat flera av riskerna i internkontrollplanen. Områden som har ingått i nämndens internkontrollgranskningar och direktåtgärder genom åren är exempelvis otillåten påverkan, korruption, inköp, upphandling, bisysslor, rekrytering och utbetalningar till fristående verksamheter. Majoriteten av områdena har varit en del av internkontrollarbetet sedan år 2021.

All verksamhet som egentligen omfattas av intern kontroll ingår inte i det årliga internkontrollarbetet med riskanalyser och internkontrollplan. Vissa kontroller är redan inbyggda i olika arbetsprocesser, exempelvis rutiner kring hanteringen av fakturor och utbetalningar. Detta hjälper till att säkerställa att nämnden och förvaltningen har en god intern kontroll även om momenten inte ingår i internkontrollplanen.

Genom ett löpande arbete görs dagliga kontroller av utbetalningar. Det handlar exempelvis om att utbetalningar som överstiger fastställda belopp görs till rätt mottagare och att utbetalningar från ekonomisystemet endast görs till leverantörer som har F-skatt. Kontroll görs alltid av fakturor från okända leverantörer och det finns stöd för att upptäcka och hantera bluffakturor.

Ett annat område där det genomförts ett arbete för att förebygga och minimera risker för bland annat välfärdsbrottslighet är inköp och upphandling. Genom Malmö stads arbete med att införa certifierade beställare har behörigheten att beställa varor och tjänster begränsats samtidigt som kompetensen har förstärkts hos dessa medarbetare. En kompetent beställarorganisation tillsammans med stadens och nämndens arbete med att ingå nya ramavtal stärker förutsättningarna för avtalstrohet och kvalitetssäkrade inköp.

Nämnden arbetar även för att motverka och förebygga välfärdsbrott kopplat till att godkänna och fastställa bidrag till enskild huvudman samt att utöva tillsyn över fristående förskoleenheter och enskild pedagogisk omsorg. Arbetet beskrivs närmare under nästa avsnitt.

Vilka risker inom de områden som handlingsplanen omfattar (enskilda, företag och föreningar, inköp och upphandling, otillåten påverkan och interna oegentligheter) har nämndens verksamheter identifierat och hanterat sedan handlingsplanen beslutades 2020?

Malmö stads handlingsplan *Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden* (STK 2019–1285) omfattar fyra områden och två av dem berör direkt förskolenämndens verksamhet:

- Otillåten påverkan och interna oegentligheter
- Inköp och upphandlingar

Förskolenämnden omfattas inte av det tredje området i handlingsplanen som avser enskilda då det riktar sig till förvaltningar och bolag som hanterar stöd/bistånd/bidrag till enskilda personer.

När det gäller det fjärde området handlar det om företag och föreningar som får bidrag och/eller levererar tjänster till staden. Förskolenämnden hanterar inte direkt sådana bidrag eller tjänster. Däremot beslutar nämnden om tillstånd och utövar tillsyn över enskilda huvudmän med fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Nämndens arbete för att motverka och förebygga välfärdsbrott kopplat till enskilda huvudmän redovisas tillsammans med de övriga två områdena under egna rubriker nedan.

Otillåten påverkan

Otillåten påverkan omfattar hot, våld, trakasserier, skadegörelser och korruption. Arbetet med att förhindra otillåten påverkan handlar främst om att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö. Under 2024 reviderades förskoleförvaltningens övergripande rutinen vid hot och våld. Rutinen omfattar numera även otillåten påverkan och det pågår ett arbete med arbetsplatsspecifika rutiner.

Den förvaltningsövergripande rutinen riktar sig både till chefer och medarbetare. Rutinen omfattar förebyggande åtgärder, hantering vid utsatthet, hantering efter en händelse samt stöd vid utredning, uppföljning och polisanmälan av händelser. Det finns även ytterligare stöd i form av kompletterande rutiner såsom rutin vid polisanmälan. Vid introduktion av nyanställda ingår information om otillåten påverkan som en del i avsnittet om arbetsmiljö och hälsa.

Förskolenämnden har granskat området otillåten påverkan vid ett par tillfällen och senast år 2024. Den granskningen omfattade främst nämndens

placerings- och tillsynsenhet utifrån enhetens uppdrag av myndighetsutövning. Vid granskningen framkom att försök till otillåten påverkan är sällsynta. Utifrån granskningsresultatet gjordes bedömningen att frågan om otillåten påverkan till stora delar hanteras på ett tillfredsställande sätt och att det finns en kunskap och medvetenhet om vad som kan utgöra otillåten påverkan. Samtidigt visade granskningen att det finns behov av att säkerställa att de nya rutinerna avseende hot och våld förankras. Arbetet med den förbättringsåtgärden pågår inom ramen för ordinarie arbete med att implementera och sprida den nya rutinen. En uppföljande granskning ingår i nämndens internkontrollplan 2025.

Interna oegentligheter

För att motverka interna oegentligheter arbetar nämnden främst med att minska riskerna för korruption och otillåtna bisysslor men även för att säkerställa vissa moment i rekryteringsprocessen.

Korruption, mutor och jäv

Korruption omfattar exempelvis otillbörliga erbjudanden, jävsförhållanden eller andra intressekonflikter, det vill säga att beslut inte fattas på objektiva grunder. Förskolenämnden har antagit riktlinjer för arbetet med att motverka korrupt beteende och den senaste revideringen genomfördes år 2023. Riktlinjerna syftar till att säkerställa förankringen av Malmö stads styrdokument mot trolöshet, mutor och jäv inom nämndens verksamhet samt att säkerställa ansvarsfördelningen. Nämnden har även informations- och dialogmaterial kring korruption, mutor och jäv riktat till både chefer och medarbetare. Att göra rätt som tjänsteperson ingår som en del i introduktionen och i checklistan för nyanställda hänvisas till information om mutor, jäv, bisysslor och kontroll vid misstanke om oegentligheter.

Förskolenämnden granskade efterlevnaden av riktlinjerna år 2021 och 2022. Sammanfattningsvis visade granskningarna att det finns ett behov av återkommande informationsinsatser och dialog kring området. Nämnden har även haft direktåtgärder kopplat till området och det har genomförts olika informationskampanjer.

Förskolenämnden har en direktåtgärd i 2025-års internkontrollplan som omfattar en revidering av det befintliga informationsmaterialet och en informationskampanj riktad till chefer. Materialet ska uppdateras utifrån Malmö stads nya stödmaterial om att förebygga, förhindra och upptäcka oegentligheter och korruption. Revideringen och informationskampanjen syftar till att öka kunskapen om området men även inspirera dialogen vid ledningsmöten och arbetsplatsträffar om var gränser går för vad som är acceptabelt eller inte gällande gåvor och erbjudanden.

Ett utvecklingsområde som har identifierats är att säkerställa att vårdnadshavare får information om förhållningssätt och regler kopplat till gåvor. Detta skulle exempelvis kunna ske i samband med välkomstinformationen och barnens introduktion på förskolan.

Bisyssla

Malmö stads riktlinjer för bisysslor tydliggör bestämmelserna i lag och avtal och redogör för hur bisysslor hanteras i staden. Både riktlinjer och blanketten för att anmäla bisyssla har reviderats under år 2024.

Förskolenämndens informations- och dialogmaterial kring korruption, mutor och jäv innehåller även information om bisysslor och skyldigheten att anmäla bisysslor till arbetsgivaren. Checklistan för nyanställda innehåller information om bisysslor och information om skyldigheten att anmäla bisysslor ingår som en del i det årliga medarbetarsamtalet.

Risk för att bisysslor inte anmäls har ingått i nämnden riskbedömningar sedan år 2021 och området har granskats vid ett tillfälle. Nämnden har de senaste åren bedömt att det finns en systematik i att uppmärksamma bisysslor genom introduktionen och medarbetarsamtalen. Bisysslor är en kommungemensam granskning i internkontrollplan 2025.

Rekryteringsprocessen

Förskolenämnden har identifierat flera risker kopplat till möjligheten för oegentligheter i rekryteringsprocessen. Det handlar främst om att verifiera kandidaters uppgifter och att minska risken för felrekrytering.

Sedan år 2021 har nämnden genomfört internkontrollgranskningar och direktåtgärder som omfattat kontroll av belastningsregistret vid anställning och referenstagning vid nyanställning. Exempelvis har det under flera år bedrivits ett aktivt internkontrollarbete för att säkerställa att rutinen för belastningsregister följs. Uppgifter om att ett utdrag har uppvisats samt hur länge det är giltigt ska registreras i HR-systemet innan anställningsavtalet skrivs. Den senaste granskningen genomfördes år 2024 och resultatet visade att nämnden följer de regler och rutiner som finns kring kontroll av belastningsregistret vid anställning.

Utifrån 2025-års internkontrollplan kommer nämnden återigen att granska följsamheten till rutin för referenstagning vid nyanställning samt genomföra en direktåtgärd för att kunna registrera att ID-kontroll har utförts inför erbjudande om anställning.

Visselblåsarfunktionen

Sedan år 2022 har Malmö stad en kanal för visselblåsarärenden. Visselblåsarfunktionen är en del av arbetet med att upptäcka, utreda, hantera och förebygga oegentligheter eller brottslighet i verksamheten. Det kan exempelvis handla om brott mot etiska riktlinjer och regler, trakasserier, mutbrott, bedrägeri, stöld, personligt gynnande eller gynnande av närstående. Förskoleförvaltningen hanterar visselblåsarärenden inom förskolenämndens ansvarsområden och arbetet utgår från kommunstyrelsens riktlinjer för visselblåsarfunktionen (STK-2022-455) och Malmö stads rutin för visselblåsarärenden (STK-2022-1583).

Inköp och upphandling

Förskolenämndens arbete inom området inköp och upphandling har till stora delar fokuserat på kvalitetssäkrade inköp, avtalstrohet samt följsamhet till nämndens riktlinje och rutin för direktupphandling. Det kommunövergripande arbetet som har genomförts i staden bedöms ha varit betydelsefullt för den utveckling som har skett på området. Kommungemensamt har det bedrivits ett arbete för att exempelvis kartlägga och fastställa roller, ansvar och kompetensbehov i inköpsverksamheten.

De senaste årens arbete med rutiner kring upphandling och det kontinuerliga arbetet för att identifiera förskolenämndens behov av ramavtal är en viktig del i arbetet med ramavtalstrohet. Avrop från de ramavtal som Malmö stad har bidrar till att minska risken för välfärdsbrott. I ramavtal relevanta för förskolenämnden medverkar förvaltningens inköpssamordnare i hela upphandlingsprocessen genom exempelvis identifiering av inköpsbehov, framtagande av upphandlingsunderlag, utvärdering, implementering av ramavtal, arbete med sortimentsutveckling under avtalsperioden samt deltagande vid avtalsuppföljningar. Exempelvis sker granskning av leverantörerna löpande under avtalstiden.

Genom Malmö stads arbete med att införa certifierade beställare har behörigheten att beställa varor och tjänster begränsats samtidigt som kompetensen har förstärkts hos beställarna. En inköpsriktlinje för förskolenämndens verksamhet är under framtagande och förväntas vara klar under 2025. Nämnden har en riktlinje och rutin för direktupphandling och den senaste revideringen genomfördes år 2023. Rutinen för direktupphandling kommer återigen att revideras under 2025.

Områdena inköp och upphandling har ingått i nämndens internkontrollplan vid flertalet tillfällen. Under 2020–2023 genomfördes två direktåtgärder och en granskning kopplat till direktupphandling och år 2021 genomfördes en granskning utifrån risken för handel utanför avtal. Sammanfattningsvis har internkontrollarbetet visat att dokumentation av direktupphandlingar är ett återkommande utvecklingsområde och när det gäller inköpen omfattas majoriteten av nämndens inköp av ramavtal och där graden av avtalstrohet är hög.

Enskilda huvudmän

Förskolenämnden beslutar om godkännande av fristående förskoleenheter och pedagogisk omsorg samt fastställer bidrag till enskild huvudman. Nämnden har även tillsynsansvar över fristående förskoleenheter och enskild pedagogisk omsorg.

Nämnden bedriver ett arbete för att motverka och förebygga välfärdsbrott kopplat till enskilda huvudmän och arbetet har förstärkts under de senaste åren. Syftet är att förebygga risker såsom att utbetalda medel används till annat än vad de var avsedda för eller att bidrag för inskrivna barn utbetalas på felaktiga grunder.

Det genomförs olika kontroller och granskningar av blivande huvudmän utifrån bland annat skollagens reglering av fristående verksamheter. Om en huvudman godkänns för att bedriva förskola följer nämnden i sin roll som tillsynsmyndighet upp att huvudmannen fortlöpande uppfyller de krav som ställs på denne utifrån lagstiftningen.

Ägar- och ledningsprövning ingår som en del i nämndens kontinuerliga tillsynsarbete av fristående förskolor och enskilda pedagogiska verksamheter. Var och en i ägar- och ledningskretsen måste bedömas lämplig och vid prövningen granskas framför allt tidigare brottslighet och ekonomisk misskötsamhet. Vid prövningen kan nämnden begära ut uppgifter från polismyndighetens belastningsregister och underlag kan inhämtas från exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bolagsverket och företag som erbjuder kreditupplysningar. Det görs även ekonomiska granskningar av underlag såsom årsredovisningar. Alla ändringar av ägar- eller ledningsförhållandena måste anmälas till förskolenämnden.

Nämnden har reviderat och arbetat fram nya riktlinjer som gäller för fristående verksamheter, bland annat när det gäller begäran av ersättning. Tydliga rutiner för utbetalning av bidrag ska göra det lätt att göra rätt för de fristående aktörerna och lägger grunden för en säker ekonomisk hantering. Arbetet med att hantera inrapporteringen av barn från de enskilda huvudmännen och som genererar ekonomisk ersättning till verksamheterna har skärpts och den sker numera via en e-tjänst. Tillsynen har även förstärkts med en ny typ av tillsyn som gör det möjligt för nämnden att särskilt granska inskrivning och utskrivning av barn.

Inom ramen för arbetet med intern kontroll genomförde nämnden år 2021 en direktåtgärd för att säkerställa att bidrag för inskrivna barn utbetalas på rätt grunder till fristående verksamheter. Parallellt med direktåtgärden genomfördes ett nämnduppdrag då förvaltningen gick igenom, granskade och förtydligade rutiner och processer kopplat till utbetalningar av bidrag till fristående verksamheter. Direktåtgärden omfattade befintliga arbetssätt och rutiner för både ansökningsärenden och nämndens tillsynsuppdrag. Resultatet visade att nämndens arbetssätt och rutiner bedömdes som ändamålsenliga och tillräckliga. Det visade även att nämnden behöver fortsätta sitt kontinuerliga utvecklingsarbete för att säkerställa de interna processerna för utbetalning av bidrag.

Hur har nämndens arbete inom området med att motverka välfärdsbrott utvecklats sedan handlingsplanen beslutades 2020?

Malmö stads handlingsplan har varit en viktig utgångspunkt för nämndens arbete. Det kommungemensamma fokuset för att motverka välfärdsbrott är strategiskt och har bidragit med ett viktigt stöd. Genomlysningen av nämndens arbete kopplat till denna granskning ger flera exempel på utveckling av både hantering av risker och förebyggande insatser. Här ingår

främst utvecklingsarbete kring systematik och kompetens.

En förbättrad systematik och kontinuitet bedöms ha stärkt nämndens arbete mot välfärdsbrottslighet. Under den senaste femårsperioden har nämndens riskhantering utvecklats genom exempelvis identifiering av fler risker på området och årligen återkommande riskvärderingar för dessa risker. Nämndens arbete med att identifiera, upprätta och säkerställa följsamheten kring riktlinjer och rutiner bedöms ha skapat förutsättningar för att både hantera och förebygga risker.

De övergripande utvecklingsprocesserna som genomförts i staden under de senaste åren har skapat bättre förutsättningar för nämndens arbete. Malmö stads inrättande av visselblåsarfunktionen har exempelvis lagt en grund för arbetet med att fånga upp oegentligheter och fungerar förebyggande. Vidare har stadens utvecklingsarbete med inköp och avtal bidragit till att säkerställa dessa processer i nämndens verksamhet. Det kommungemensamma arbetet bedöms också skapa ökade förutsättningar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Granskningen visar på flera exempel på kompetensutveckling i syfte att hantera och förebygga risker. Kunskapshöjande insatser är ett sätt att medvetandegöra chefer och medarbetare om risker för välfärdsbrott och oegentligheter. Det handlar främst om att ge dem möjlighet att känna igen oegentligheter och våga agera på signaler om dem. Inom ramen för det kommunövergripande utvecklingsarbetet har olika föreläsningar och utbildningar genomförts och där medarbetare och chefer från nämndens verksamhet deltagit. Det har bland annat handlat om otillåten påverkan och interna oegentligheter samt utbildning för certifierade beställare på teman om avtalstrohet. Exempel från nämndens eget arbete handlar om spridning av informationsmaterial och underlag för dialog vid arbetsplatsträffar om mutor, jäv och bisysslor.

Granskningen visar på en strävan efter att det ska vara "lätt att göra rätt" och att förbättra möjligheterna att upptäcka fel. Samtidigt identifieras ett fortsatt behov av utvecklingsarbete inom nämndens verksamhet. Det finns exempel på processer där implementeringen har dragit ut på tiden, vilket riskerar att påverka kunskap och följsamhet hos chefer och medarbetare. Vidare är implementering av nya styrdokument och arbetssätt generellt en utmaning i en stor organisation. Detta ställer krav på det fortsatta arbetet med att kommunicera och förankra såväl internkontrollarbetet såsom andra förebyggande insatser.

Information om otillåten påverkan, interna oegentligheter och bisysslor ingår numera som en del av introduktionen av nyanställda men den kontinuerliga dialogen tillsammans med medarbetarna bedöms vara ett utvecklingsområde. Nämnden behöver säkerställa att det på arbetsplatserna sker en återkommande dialog om vad det innebär att vara tjänsteperson i en offentlig verksamhet.

Hur delar nämndens verksamheter information med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?

Förskolenämnden omfattas liksom alla nämnder i Malmö stad av underrättelseskyldighet gentemot andra nämnder, kommuner, regioner och myndigheter. Underrättelseskyldigheten gäller vid misstanke om felaktiga utbetalningar eller annat ekonomiskt stöd. Dessutom omfattas förskolenämnden av underrättelseskyldighet kopplat till felaktig folkbokföring. Underrättelseskyldigheterna är sekretessbrytande.

Sedan den 1 april 2025 omfattas utbildningssektorn av en ny lag om skyldigheten att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Lagen ger utökade möjligheter för informationsutbyte och innebär en skyldighet för bland annat förskolor att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till polismyndigheten, säkerhetspolisen, Skatteverket och andra brottsbekämpande myndigheter. Eftersom lagstiftningen är ny behöver nämnden följa utvecklingen av rättspraxis. Det är rektorn på förskolan som ska avgöra om en uppgift inom den verksamhet som rektorn ansvarar för ska lämnas till en brottsbekämpande myndighet, både vid begäran och på eget initiativ.

När felaktigheter upptäcks inom ramen för nämndens verksamhet finns rutin för polisanmälan. När det gäller ekonomihantering delas information mellan stadens förvaltningar och främst genom den gemensamma redovisningsfunktionen på grundskoleförvaltningen.

Hur inhämtar nämndens verksamheter information från andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?

I det löpande arbetet med ekonomihantering används stadens upphandlade system för kreditupplysning och även Svensk handels varningslista som varnar för bluffakturor och företag med oseriösa försäljningsmetoder.

Såsom tidigare nämnts kan nämnden vid ägar- och ledningsprövning begära ut uppgifter från polismyndighetens belastningsregister och underlag kan inhämtas från exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bolagsverket och företag som erbjuder kreditupplysningar.

Vad upplever nämnden som de stora utmaningarna i arbetet med att förebygga välfärdsbrott?

En av utmaningarna i nämndens arbete är att säkerställa att chefer och medarbetare har den information och kunskap som de behöver. I detta sammanhang är systematik för kommunikation och kontinuerlig dialog ett viktigt utvecklingsområde. Det handlar också om att säkerställa följsamheten och implementeringen av nya styrdokument och arbetssätt. Det stöd som stadens gemensamma arbete mot välfärdsbrott erbjuder är en förutsättning i nämndens fortsatta arbete.

Sekretessbestämmelser begränsar informationsutbytet mellan nämnden och andra nämnder och myndigheter. Sveriges kommuner och regioner påtalar att informationsutbyte mellan kommuner, regioner och myndigheter behöver underlättas för att hindra välfärdsbrottslighet. På nationell nivå pågår en utredning om ökat informationsutbyte mellan myndigheter (SOU 2024:63). Här föreslås bland annat en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet.

Med vilka och hur samverkar nämnden med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer i arbetet med att förebygga, kunskapsutveckla och kontrollera

I nämndens arbete för att förebygga och kunskapsutveckla finns ett upparbetat samarbete med de andra storstäderna för utbyte kring välfärdsbrott kopplat till tillsyn och myndighetsutövning. De olika nätverk som finns i staden kring exempelvis ekonomi, inköp, upphandling, visselblåsarfunktionen och intern kontroll är centrala samverkansarenor för utbyte av erfarenheter. Genom stadens övergripande arbete utifrån handlingsplanen erbjuds olika kompetenshöjande insatser som är ett viktigt bidrag i det förebyggande och kunskapsutvecklande arbetet. Seminarier anordnas även av myndigheter såsom Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Försäkringskassan med flera.

När det gäller arbetet med att förebygga och kontrollera sker olika former av samverkan. Exempelvis deltar stadens förvaltningar i stadskontorets arbete med att ta fram nya riktlinjer och rutiner. Den gemensamma redovisningsenheten genomför riskanalyser och riskbedömningar som bidrar med kunskap till nämndens arbete med intern kontroll.

Med vilka andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer ser nämnden ett behov av att utveckla samverkan i arbetet med att förebygga, kunskapsutveckla och kontrollera

Det faktum att Malmö stads arbete de senaste åren har grundats i en gemensam handlingsplan har skapat en gemensam drivkraft i arbetet. Stadskontoret har haft och har en viktig funktion i att samordna arbetet. Nämnden ser att utvecklad samverkan förutsätter ett fortsatt kommungemensamt fokus på frågorna.

Förskolenämnden ser utvecklingsmöjligheter i att förbättra systematiken för informationsdelning mellan olika myndigheter. I arbetet med att utveckla kunskaperna kring att förebygga och hantera välfärdsbrottslighet är samarbetet inom staden och tillsammans andra kommuner strategiskt viktiga även framöver.

Vilka funktioner/verksamheter inom nämndens uppdrag har identifierats som särskilt betydande i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?

Med utgångspunkt i handlingsplanens huvudområden och det som beskrivits i frågorna ovan bedöms framför allt placerings- och tillsynsenheten, HR-funktionen, ekonomi- och redovisningsfunktionerna samt inköpsverksamheten som särskilt betydande i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet.

Hur skattar nämnden sammantaget det egna arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?

Nr	Självskattning	Tillfredsställande	Förbättrings- område	Ej tillfreds- ställande
1	Övergripande	X		
2	Förebygga	X		
3	Kunskapsutveckla		X	
4	Samverka	X		
5	Kontrollera	X		